

ТЕОРИЈЕ ИНТЕЛЕКТУАЛНОГ РАЗВОЈА

Теорија културно-историјског развоја

Лав С. Виготски

Структурална теорија развоја

Жан Пијаже

Теорија инструменталног концептуализма

Џером Брунер

Лав Семјонович Виготски (1896-1934)

Лев Семёнович Выготский

Lev Semenovich Vygotsky

Теорија културно-историјског развоја

Биографске црте

- Рођен је у Орши (Руско царство, Белорусија), **1896.** године
- Дипломирао је на Московском државном универзитету, **1917.** године
- Радио на Институту за психологију у Москви, од **1924.** до **1934.** године
- Умро од туберкулозе, **1934.** године

Откриће Виготског

- На Западу у великој мери непознато учење и истраживачки рад Виготског све до 80-тих
- Откриће Виготског на Западу настаје у периоду перестројке у бившем Совјетском Савезу

Допринос психологији

- Конституисао је у свету признату теорију психичког развоја
- Московска школа развојне психологије (Лурија, Леонтјев, Божович, Гаљперин, Занков, Ељконин, Давидов...)
- Признат на Западу (J. Bruner, B. Rogoff, J. Wertsch, R. Van der Veer, J. Walsiner...)

Допринос психологији

- Развојна психологија и дечји развој
- Психологија уметности
- Методологија психолошких истраживања
- Филозофија науке

Допринос психологији

- Однос између учења и људског развоја
- Однос између језика и мишљења
- Више менталне функције
- **ЗОНА НАРЕДНОГ РАЗВОЈА**

Допринос педагозији

- Учење Виготског завређује посебну пажњу педагога
- Проблем утицаја на развој
- Проблем усвајања и развоја појмова
- Однос између наставе и развоја

Допринос педагогији

- **ЗОНА НАРЕДНОГ РАЗВОЈА**
- Кључни појам који је од општег значаја за педагошку науку
- Свест о могућности утицаја на развој путем организоване наставе

Допринос педагогији

ТЕОРИЈЕ И СЛЕДБЕНИЦИ

- *Теорија етапног формирања умних радњи* (Гаљперин)
- *Теорија развијајуће наставе* (Давидов)

Култура и интерперсонална комуникација

- Улога културе и интерперсоналне комуникације у развоју индивидуе
- Развој виших менталних функција унутар различитих културних група
- Социјална интеракција са одраслима
- Стицање способности, вештина и навика
- Културна медијација и интернализација

Интернализација

- Одређује се као “упознавање” (knowing how)
- Развој способности и вештина
- Стицање знања и формирање навика
- Овладавање вештинама (mastering skills)
- “Уношење” елемената културе на унутрашњи план

Интернализација – вежба

- На који начин се врши “уношење” елемената културе на унутрашњи план?

Језик и мишљење

- Улога језика у развоју мишљења
- Улога мишљења у развоју језика
- Јединствен и међуусловљен развојни ток језика и мишљења
- *Мишљење и говор* (Language and Thought)
- Улога унутрашњег говора
- Унутрашњи говор настаје интернализацијом спољашњег говора

Унутрашњи говор

- Кроз говорну интеракцију дете упознаје карактеристике ствари, појава и процес у спољашњем свету.
- Временом дете почиње сâмо да објашњава себи те карактеристике, гласним говором а затим и унутрашњим говором.
- Интернализација спољашњег говора

Унутрашњи говор - вежба

- Коју потенцијалну и реалну улогу у интелектуалном развоју може имати "говор у себи"?

Зона наредног развоја

- Zone of proximal development
- Појам који је од изузетног значаја за педагогију
- Представља везу између педагогије и развојне психологије

Зона наредног развоја

- Способности које су већ развијене код индивидуе сачињавају *зону актуелног развоја*
- Способности које тек започињу свој интензивни развој сачињавају *зону наредног развоја*

Зона наредног развоја

- Настава и учење нужно треба да буду оријентисани на способности које су тек у зачетку развоја, дакле на зону наредног развоја
- ОСНОВНА ЗАКОНИТОСТ НАСТАВЕ И РАЗВОЈА
- Сваки узраст има карактеристичну зону наредног развоја
- Предшколски узраст (памћење), школски узраст (мишљење)

Зона наредног развоја - вежба

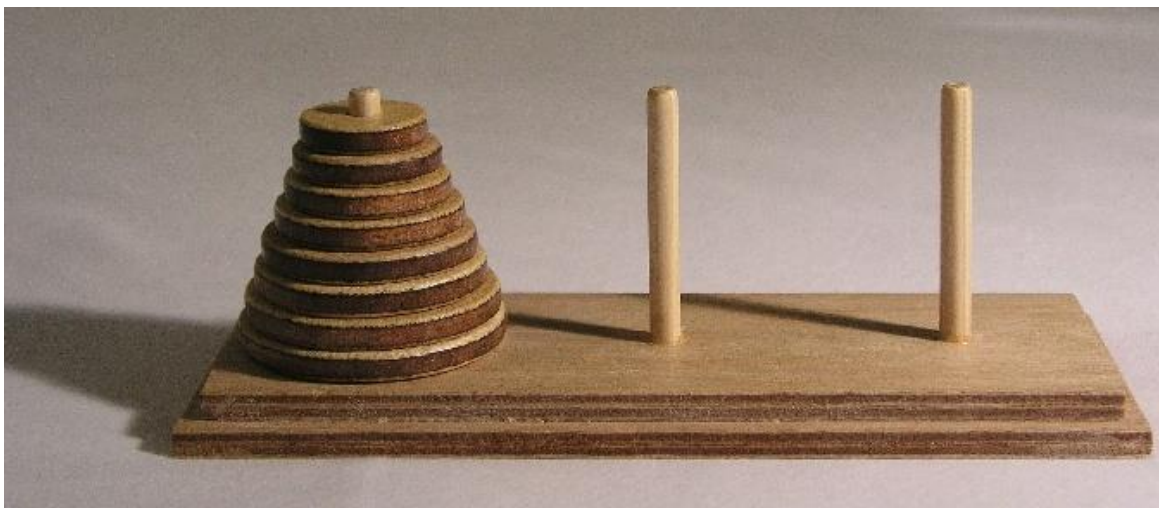
- Како се може омогућити да се настава одвија у зони наредног развоја?

Зона наредног развоја

ОДНОС ИЗМЕЂУ НАСТАВЕ И РАЗВОЈА

- Садржај наставе (наставни програм) треба да буде усмерен на развој способности које су тек у зачетку свог интензивног развоја
- Диференцирани приступ у настави
- Проблемски задаци са више нивоа тежине

Зона наредног развоја

Зона наредног развоја

ИМПЛИКАЦИЈЕ

- Развој у настави треба да се одвија кроз савладавање препрека
- Интелектуалне и мисаоне способности се развијају савладавањем когнитивних препрека
- Препреке треба да буду одмерене
- Принцип индивидуализације

Зона наредног развоја - вежба

- Сваки проблемски задатак представља дидактички осмишљену препреку коју ученик решава улагањем адекватног мисаоног напора.
- **Шта може да представља когнитивну препреку у неком проблемском задатку у настави?**

Развој појмова

- Свакодневни (спонтани) појмови

Стичу се у свакодневним спонтаним активностима деце

Емпиристички појмови

- Научни (неспонтани) појмови

Стичу се у настави

Теоријски појмови

Развој појмова

- Одвија се кроз одређене стадијуме развоја
- Сваки наредни стадијум представља увећање сложености процеса и прелаз ка формирању научних појмова

Импликације

- Настава и развој представљају јединствен процес
- Однос међузависности
- Развој зависи од наставе јер га настава омогућава
- Напредак у развоју способности одражава се и на наставу

Теме

- Развојни потенцијал наставе
- Узраст и зона наредног развоја
- Развој појмова у зони наредног развоја
- Проблемски оријентисана настава и зона наредног развоја